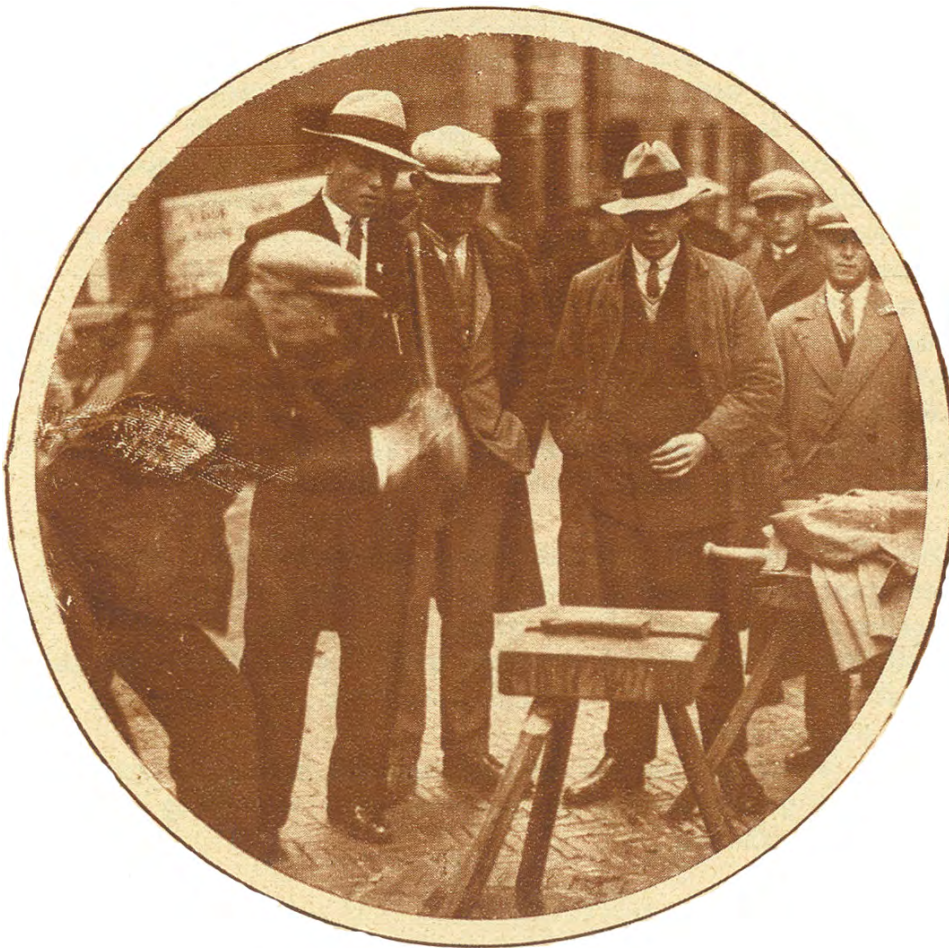

Ook in Ameide ontbrak het ringrijden niet. Ondanks het slechte weer, nu en dan viel er een malsch najaarsbuitje, waren er nog heel wat toeschouwers bij dit spel van kalmte en behendigheid.

Wanneer het in Ameide paardenmarkt is dan daveren de straten niet alleen van de hoeven der rossinanten. Maar dan zet de gansche bevolking de bloemetjes buiten. Dan worden er volksspelen gehouden, waarbij natuurlijk het klassieke ringrijden niet ontbreekt. Deze foto toont een paartje in actie.

Op het marktplein staan talrijke kraampjes opgesteld, waar de hongerigen en de dorstigen terecht kunnen. Het oud-Hollandsche koekslaan ontbreekt evenmin, en vele Ameidenaren beproefden er nog eens hun kracht en behendigheid.

Wie zal de koek in zoo weinig mogelijk slagen doormidden krijgen? Vol spanning worden de evoluties van de edele gilde der koekbakkers gevolgd.

Achter het oude raadhuis vermaken zich de kinderen in onderlinge wedstrijden, en het gelach is er niet van de lucht. Vooral het tonkruipen geeft aanleiding tot talloze aardige momenten.

Natuurlijk wordt ook de jeugd niet vergeten; op het grasveld achter het gemeentehuis vinden kinderspelen plaats, waarbij het zoowel aan toeschouwers als aan deelnemers niet ontbreekt.

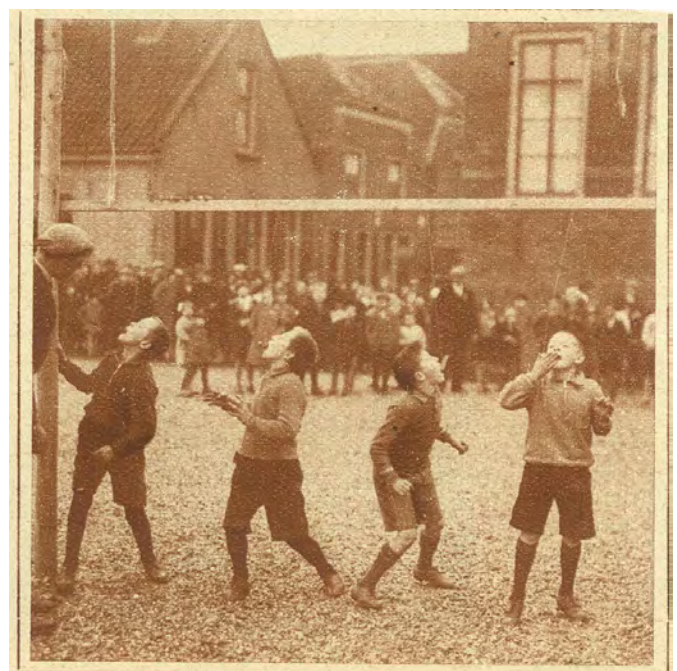
Als in Ameide de traditionele paardenmarkt wordt gehouden, dan is het altijd feest in het anders zoo stille dorpje. Er worden volksspelen georganiseerd voor jong en oud en geen besje blijft er bij het spinnewiel zitten. Hierboven ziet men jongens bezig met blaasstrappen, een vermakelijke bezigheid zoowel voor de deelnemers als voor de toeschouwers.

Bij het pop-kussen gaat het er om wie het eerste de tusschen de twee palen hangende pop onder zijn bereik heeft. Men ziet dat de beide mede-minnaars hier om het hardst trekken; als ze het voorwerp van hun aanhankelijkheid nu maar niet vierendeelen.

De stoelendans in de openlucht. Talrijke Ameidesche schoonen doen er aan mee, en vooral wanneer er nog maar een paar deelnemers over zijn, en de spanning dus ten top is gestegen, is het de moeite waard het vroolijke spel gade te slaan.

Dat is iets voor de jongens! Het bekende koekhappen heeft door alle eeuwen heen oud zoowel als jong vermaakt, en ook bij de volksspelen te Ameide ontbrak het niet op het programma, tot groot genoegen niet alleen van de jeugdige deelnemers, maar ook van de talrijke omstanders, die zich kostelijk amuseerden.

Foto-impresie van de Paardenmarkt

Krijn van der Ham

Een foto van de paardenmarkt 2006, gepubliceerd in AD Rivierenland 13 oktober 2006.

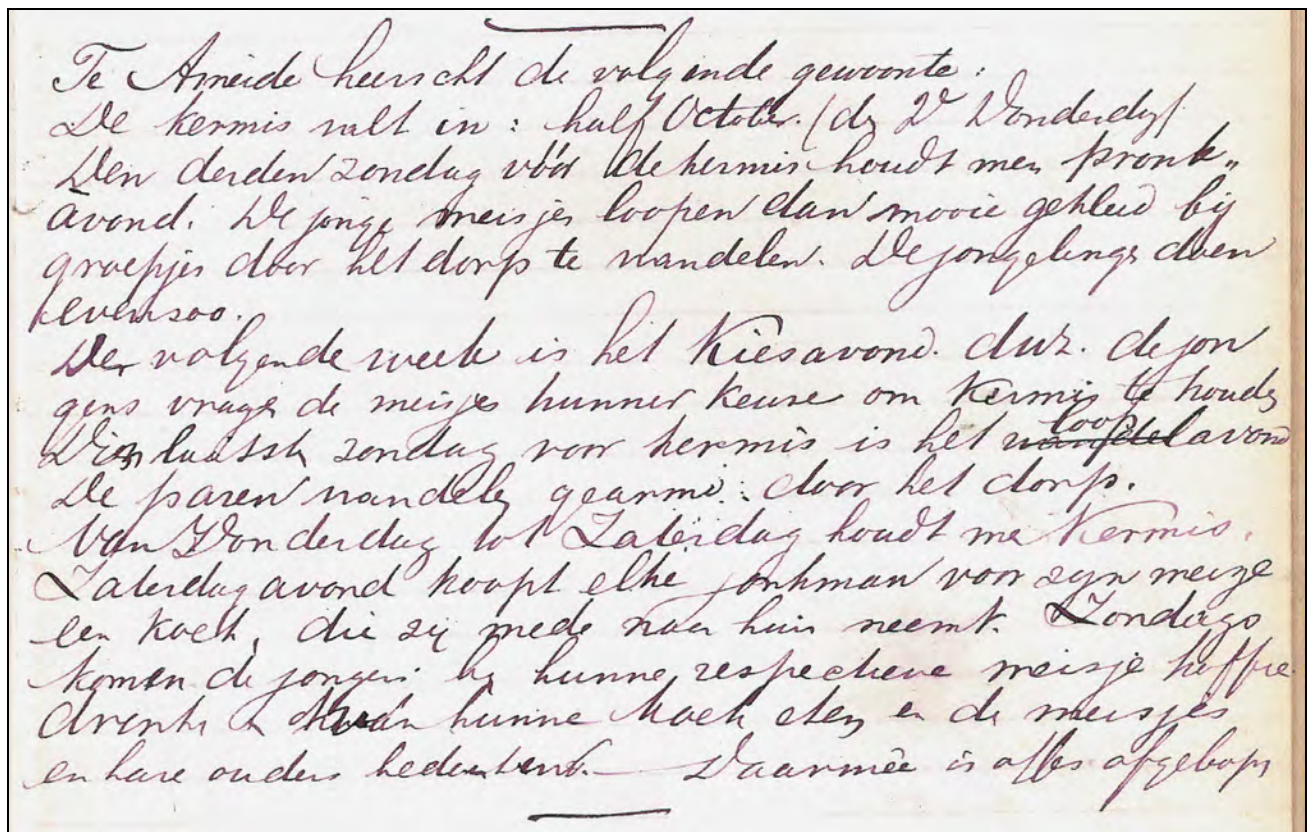
Boven: de marktkraam die voor €0,20 altijd een prijs te bieden heeft.

Onder: ook de zuurstokkenkraam is altijd weer present op de paardenmarkt.

Kermis te Ameide voor 1907

Krijn van der Ham

Te Ameide heerscht de volgende gewoonte:

De kermis valt in: half October (de 2^e donderdag).

Den derden zondag vóór de kermis houdt men Pronkavond.

De jonge meisjes loopen dan mooie gekleed bij groepjes door het dorp te wandelen.

De jongelings doen evenzoo.

De volgende week is het Kiesavond, dus de jongens vragen meisjes hunner keuze om Kermis te houden.

Die laatste zondag voor de kermis is het loopavond.

De paren wandelen gearmd door het dorp.

Van donderdag tot zaterdag houdt men Kermis.

Zaterdagavond koopt elke jonkman voor zijn meisje een koek, die zij mede naar huis neemt.

Zondags komen de jongens bij hunne respectieve meisjes koffie drinken en van hunne koek eten en de meisjes hare ouders bedankend.

Daarmee is alles afgelopen.

Uit een aantekenschrift van:

J.B. van der Ham (1869-1926, onderwijzer te Culemborg).

De kermis afgeschaft

Deze tekst is overgenomen uit een in augustus 1966 gepubliceerd artikel in “De Prinses”.
Dit artikel is ter beschikking gesteld door Krijn van der Ham.

Het zijn allemaal van die gebeurtenissen die in het verleden plaatsvonden, maar ze hebben grote invloed gehad op het gemeenschapsleven van de Ameidenaars.

Een andere belangrijke gebeurtenis, waarvan de gevolgen nog steeds merkbaar zijn, was het afschaffen van de kermis in 1907. De Ameidenaars, die altijd al zeer godsdienstig waren, kregen in 1907 een gemeenteraad, die uiterst rechts georiënteerd was en het eerste besluit dat zij nam, was de afschaffing van het jaarlijkse evenement *de kermis*.

“Ik herinner het me nog heel goed. Het was woensdagavond, de dag voordat de kermis zou beginnen,” aldus de heer Diepenhorst. “De hele dag hing er al een gespannen sfeer in de stad. En ja hoor, ’s avonds begon het.

Ruim 500 man namen deel aan een oproer, dat een verschrikking werd in onze geschiedenis. Aan de huizen van de raadsliden bleef geen ruit meer heel en – nu kan ik er wel om lachen – de politie die hier helemaal niet op voorbereid was, bestond maar uit één man. Deze straat hier,” en hij wijst naar de smalle straat, die langs Fortuin loopt, “was een mensenmassa, die met veel lawaai het ongenoegen kenbaar maakte. Het was tenslotte ons enigen jaarlijkse vermaak en iedereen verheugde zich daar dan ook bijzonder op.

Weet u dat het nog zo’n twaalf tot vijftien jaar geduurd heeft voordat al die spanningen verdwenen waren? In die jaren kwam er rond de kermis-tijd een politieversterking in ons stadje van dertig man. Bij elk raadslid hielden er twee de wacht en de overigen patrouilleerden door de straten. Sindsdien mochten wij ook niet meer tot diep in de nacht open blijven en werd het sluitingsuur op tien uur bepaald,” en met een lachje: “u ziet wel, ook wij maakten relletjes”.

Niet alleen de kermis werd afgeschaft, maar men wilde zelfs de internationaal bekende paardenmarkt afschaffen, die in dezelfde tijd viel. “Gelukkig heeft men dat er niet doorgekregen, dan waren er beslist nog veel meer rellen van gekomen.”

Paardenmarkt

Nog steeds vieren de Ameidenaars geen kermis, maar wel wordt er nog ieder jaar Paardenmarkt gehouden. Hoewel dat veel van zijn oude luister heeft verloren is het toch ieder jaar weer een festijn. Er worden wedstrijden gehouden, familieleden die niet in Ameide wonen, kiezen juist die dag uit om van heinde en ver naar Ameide te komen en er hun familieleden te bezoeken. Zelfs de paarden ontbreken niet, want ieder jaar zijn er wedstrijden en keuringen. Ook worden er wedstrijden voor de kinderen georganiseerd.

Er zijn ook bepaalde kermisattracties, als een poffertjeskraam en een schiettent.

Tegen het einde der dertiger jaren, toen burgemeester C.W. Luyendijk – voor vele Nederlanders geen onbekende, “De vliegende burgemeester” – de scepter zwaaide, is er nog een periode geweest, waarin de kermis wel toegestaan werd, maar dat verwaterde helemaal in de oorlogsjaren.

Het is prettig om met de heer Diepenhorst te praten, hij weet alles af van de geschiedenis van Ameide en de tijd vliegt om. “Ik heb hier mijn hele leven gewoond, ik ken bijna iedereen en de laatste vijftig jaar is er zoveel gebeurd, dat je de ontwikkeling van je eigen geboortestreek goed bij moet houden.”

We drinken een kopje koffie en praten nog even over al die gebeurtenissen, waarvan hij getuige is geweest, dan sta ik op en verlaat met een spijtig gevoel deze historische plaats.

Ameide in het teken van paarden

(artikel uit Het Kontakt van 16 oktober 2003)

Even werd er niet nagedacht over centrumplannen of herfstbuien. Ameide stond donderdag tijdens de Paardenmarkt alleen maar in het teken van paarden. Op de foto de algemeen kampioen en de reservekampioen van de markt: Tilvia uit manege De Dollard van Bart Bikker en Romeo van C.F. Westeneng en D. Alblas.

's Middags zorgden De Giessenruiters voor een vrolijke show op het Burgemeester Wesselsveld. Zij maakten daarna plaats voor een show met aangespannen paarden. Vervolgens keek het publiek zijn ogen uit naar trickriding team The Future Guys. Een week eerder was deze spectaculaire show nog te zien in Hoornaar.

RIJMEN VAN TIJMEN

Dé dag voor Ameide

Paarden en Ameide,
Horen bij elkaar.
Dat is een historie,
Van driehonderd jaar.
Knollen voor citroenen,
Geeft men u daar niet!
Daar men er u jaarlijks
't Allerbeste biedt.
't Is toch wel geweldig,
Wat men er presteert,
Welke boer die nu niet,
Gaarne hier verkeert.
Hart en beurs gaan open,
Wegens dit bezoek,
Elk gezin is vaardig
Koffie, plus een koek,
Zijn dan de traktaties,
Van zo'n hoogtijdag.
Waarop soep natuurlijk,
Niet ontbreken mag.
't Was weer best, Ameide!
Het is goed gegaan.
Kijkers en ook kopers,
Hebben dit verstaan;
Het was weer een marktdag,
Naar de oude stijl
Wat er aangevoerd werd,
Stond wel op hoog peil.
't Hoort weer tot het verleden!
't Is weer voor elkaar.
In Ameide ziet men
Uit naar 't volgend jaar.

TIJMEN.

De herkomst van dit gedicht, de dichter en de gelegenheid waarvoor het is geschreven of gepubliceerd, zijn niet bekend. Indien u hierover informatie heeft, dan verzoeken wij u dat door te geven aan de secretaris van onze vereniging.

ORDONNANTIE

wegens het inkomen van PAARDEN en VEULENS
op de Paarde Markt te AMEIDE.

AMELIA, Gravinne Douairière ende Edele Vrouwe van der Lippe, geborene Burg-Gravinne ende Gravinne van Dona, Souveraine van Vianen, Ameide &c Erf-Burg-Gravinne van Utrecht, Vrouwe van Noordeloos, Cloetingen, Hasten, Herwynen, Hellou, Nieveld, &c.

Doen te weten, dat wy, om te subvenieeren aan de geringheid der inkomsten van de *Pastorye* van AMEYDE en TIENHOVEN hebben geordonneerd en gestatueerd, gelyk wy ordonneeren en statuereen by deesen, dat van ieder Paard, op de Jaarlyksche *Paardemarkt* onzer Stede *Amejde* werdende gebragt, zal worden betaald eene Stuiver, ten behoeve van de gezeide *Pastorye*, en van ieder Veulen een halve Stuiver, uitgenomen van de Paarden en Veulens der Inwoonders van *Amejde* en *Tienhoven*.

Het voorsz. Regt zal betaald worden aan handen van den Collecteur die den Rentmeester van dezelfde *Pastorye* daartoe aan ieder Slagboom stellen zal, zonder dat de Paarden of Veulens de slagboomen zullen mogen passeren, ten zy alvorens de betaalinge geschied zy.

d'Onwillige zullen dubbelt geld verschuldigd wezen, en hunne Paarden en Veulens daar voor by den Collecteur mogen worden aangehouden, en zoo daar op aanstonds geen betalinge volgt, by den Rentmeester van de *Pastorye* in arrest genomen, en paratelyk voor de voorsz. gerechtigheid en de kosten geëxecuteert.

Die met geweld indringen en passeeren met hunne Paarden of Veulens zullen verbeuren een Oud Schild van ieder Paard of Veulen, en boven dien arbitraleyk worden gecorrigeert, zoo daar eenige verzwarende circumstantien bykomen.

Niemand zal gedurende de dagen van de *Paardemarkt* eenige Paarden of Veulens dit Regt Subject, onder *Amejde* of *Tienhoven* koopen of verkoopen buiten de Slagboomen, zonder met eenen het voorsz. regt te betalen, op pene van een Oud Schild by den Kooper en gelyke boeten by den Verkooper te verbeuren van ieder Paard of Veulen.

d'Inwoonders van *Ameide* en *Tienhoven*, zullen geene Paarden of Veulens, hen niet toebehoorende ter markt brengen, of gedurende de dagen van de *Paardemarkt* verkoopen, onder voorgeven dat die hun eigen zyn, om alzoo het regt van de *Pastorye* te fraudeeren, op de verbeurte van twee Oude Schilden van ieder Paard of Veulen.

De voorschrevene geld-boeten zullen worden geëxecuteert, voor 'deene helft ten behoeve van de voorsz. *Pastorye*, en voor de andere helft ten behoeve van onze *Drossard* van *Amejde*, denwelken wy belasten deeze onze Ordonnantie strictelyk te doen observeeren.

Ende op dat niemand hier van ignorantie pretendeere beveelen wy dat deeze alle Jaar voor den Stadhuije van *Amejde*, tegens den tyd van de *Paardemarkt* zal worden gepubliceerd.

Gegeeven onder ons Cachet en Signature op onzen Huyje BATESTEYN, bij VIANEN, den 27 September 1699.

(is geteekent)

AMELIE.

Hebbende ter zyde gedrukt het Cachet van haar Excellencie in zwart Lak.

(onderstond)

Ter Ordonnantie van haar E^{de}.

(Zynde gecontrasigneert)

J. VAN DORTMONT, 1699.

Te GORINCHEM, ter Drukkerij van J. VAN DER WAL, 1825.

De paardenmarkt affiches¹

Paul Will

Op het pamflet over de Nationale Ringrijderij lezen we dat die is georganiseerd door de “Vereeniging tot Instandhouding van de Ameidesche Paardenmarkt”.

Toen de aanvoer van paarden was teruggelopen tot twee, moeten in 1926 boeren en burgers binnen Ameide en Tienhoven de koppen bij mekaar gestoken hebben om zich te beraden hoe dit belangrijke gebeuren en toebehoren in ere en in leven te houden. Enkele namen van bestuursleden van het eerste uur vonden we terug: Gert de Bie Sr., Piet Peterse en Gerrit Terlouw. Op de eerste vergadering van deze vereniging werd besloten een veulen aan te kopen en dat te verloten onder de aanvoerders en de kopers der paarden. Zo wilde men weer meer levende have en leven in de Brouwerij krijgen.

Op 11 oktober 1982 is deze vereniging omgezet in een Stichting en wordt deze geleid door de zogenoemde Paardenmarktcommissie.

Genoemde Vereeniging begon zonder een cent in kas, maar is o.a. door hulp van binnen en buiten af financieel gezond. Bijvoorbeeld van de zijde van de ambachtsheren en andere hooggeplaatsten worden sommen gelds en prijzen beschikbaar gesteld.

De markt heeft weliswaar een andere functie gekregen, nadat het sportpaard de plaats heeft ingenomen van het werkpaard. Het is de dag van de keuringen en tevens steeds meer ontmoetingsdag geworden waarop uitgevlogen Ameidenaren hun geboortegrond, familie en vrienden willen groeten.

Anno 1699 komen we ook een wijziging tegen. Zo'n Vianens Souveraine met etcetra's moest me toch haar ganzeveer herhaalde malen indopen aler ze haar naam en ellenlange waardigheden onder of boven een ordonnantie had gezet.

Wat eveens opvalt – naast de vrij veel Franse woorden – is dat Gravinne Amelia handelt namens staat en kerk. Die twee waren destijds nauw met elkaar verweven. En wat doet deze odonnanteuse te weten? Wel, er is niets nieuws onder de zon: de kerk zat krap. Dat wij om te subvenieeren (=tegemeet komen) aan de geringheid der inkomsten van de Pastorye ten behoeve van het gezeide Pastoriefonds - wat vandaag Kerkvoogdij heet – voortaan voor ieder aangevoerd paard een hele stuiver en een halve voor een veulen moet worden betaald, de “Inwoonders” zijn daarvan vrijgesteld. Let ook eens op de functie van de collecteurs. Deze werden aangesteld door de kerkmeesters, die de drie tollen met slagboom aan de toevoerwegen verpachtten. Dit gebeurde door op een afgesproken dag te twee uur de kleine klok te kleppen ten teken dat de tollen voor dat jaar uitgegeven werden.

Op 3 september 1805 bepaalde namelijk het gemeentebestuur (zie ordonnantie elders in dit blad) dat bij elke verkoop of ruil van ieder paard jonger dan een jaar 4 stuivers betaald moesten worden en voor elk ouder dier 8 stuivers. Na betaling kreeg men kwitantien en biljetten, die men aan de slagbomen moest tonen. Had men deze niet, dan bleef de boom neer. Er werd zelfs een beloning van 2 zilveren dukatons uitgelooft aan degene die verklikte dat een buitenbeentje met zijn aanwinst clandestien Ameides landpalen achter zich had weten te laten.

In 1930 is dit tolrecht, etc. afgeschaft, er viel amper een grijpstuiver meer te verdienen. Er werden namelijk steeds minder paarden aangevoerd, waardoor de pachten nauwelijks lonend waren. Zo kreeg Ameide zijn vrije Paardenmarkt.

De hiernaast afgebeelde folder, huis-aan-huis verspreid, is van 2 jaar na de oprichting van de “Vereeniging tot Instandhouding van de Ameidesche Paardenmarkt”. Opmerkelijk is dat deze enkel vermeldt wat er na afloop van de markt gebeurt. Eveneens aardig om te zien is, wat destijds na marktijd de hoogtepunten waren: ringrijden en kinderspelen.

¹ Ontleend aan een artikel uit het Nieuwsblad 2001-3 van de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven.

Vereen. tot Instandhouding van de Ameidesche Paardenmarkt.

Na afloop van de Paardenmarkt op Donderdag
11 October 1928, des namiddags om 2 uur,

NATIONALE RINGRIJDERIJ

met twee-wielige Rijtuigen en Rijwielen.

Uitsluitend voor personen boven de 13 jaar.

Prijzen voor twee-wielige Rijtuigen :

1e pr. f 20.-, 2e pr. f 10.-, 3e pr. f 7.50, 4e pr. f 5.-, 5e pr. f 2.50

Inleggeld voor leden der Vereeniging f 0.50, voor niet-leden f 1.50. Aangifte tot deelname bij den Heer F. A. DIEPENHORST te AMEIDE, op Donderdag 11 OCTOBER 1928, tusschen 11 en 12 uur voormiddag.

Prijzen voor Rijwielen :

1e prijs f 10.-, 2e prijs f 7.50, 3e prijs f 5.-, 4e prijs f 4.-
5e prijs f 3.-, 6e prijs f 2.50, 7e prijs f 2.-, 8e prijs f 1.-

Inleggeld voor leden der Vereeniging f 0.10, voor niet-leden f 0.50. Aangifte tot deelname bij den Heer G. DE BIE Sr. te AMEIDE, op Woensdag 10 OCTOBER 1928, van des nam. 2 tot des avonds 9 uur.

KINDERSPELEN

voor Jongens en Meisjes van 10, 11, 12 en 13 jaar.

JONGENS van 10 en 11 jaar: Hardloopen met hindernissen. - JONGENS van 12 en 13 jaar: Boegsprietloopen.
MEISJES van 10 en 11 jaar: Balletjes dragen. - MEISJES van 12 en 13 jaar: Hardloopen met Kinderwagens.

Prijzen : **Luxe voorwerpen.**

Aangifte tot deelname bij BOEKHANDEL HANSUM, op WOENSDAG 10 OCTOBER 1928, van des namiddags 2 tot des avonds 9 uur, alwaar tevens de prijzen voor dezen wedstrijd in de etalage zijn te bezichtigen.

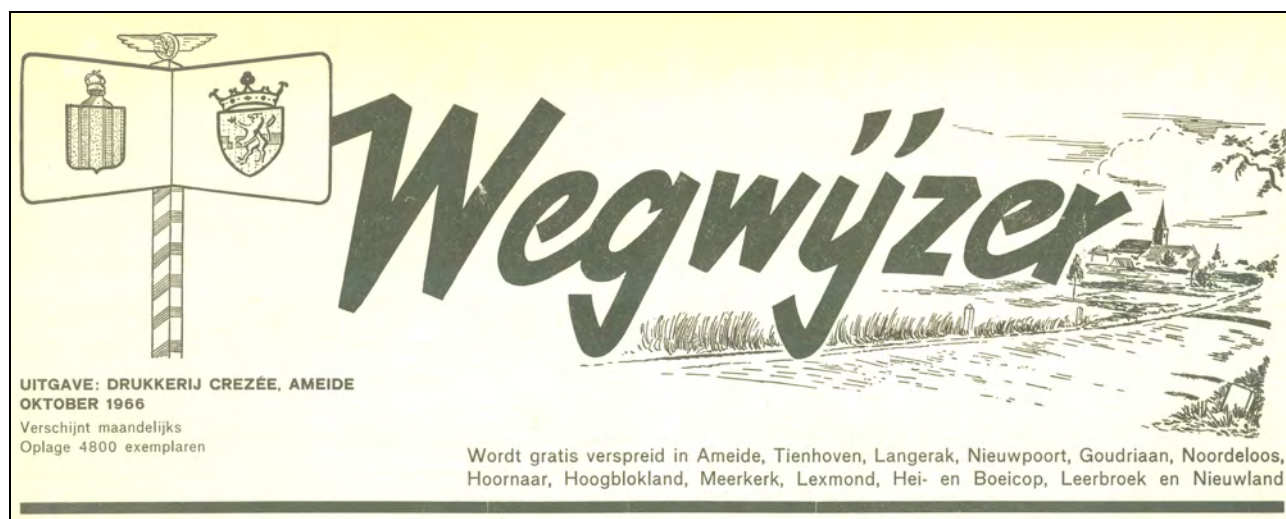
Z. O. Z.

Z. O. Z.

Voor de mooiste versierde Tilbury wordt een premie van f 5.00 uitgelooft.

Uit de Wegwijzers

Gert Groenendijk

De vanouds bekende Ameidese Paardenmarkt

Het bestuur van de “De vereniging tot instandhouding van de Ameidese Paardenmarkt” maakt van de gelegenheid gebruik, een woord te wijden aan onze aloude en roemrijke paardenmarkt.

Ons resten nog enkele dagen van de tweede donderdag van de maand oktober, de dag waarop de Termeise markt gehouden wordt.

Zover is na te gaan dateert onze markt uit de 17^e eeuw. Op 1 maart 1657 gaf de heer Hendrik van Brederode aan de Stede Ameide, naast de bestaande markt, het privilege om in de voorstede en landen van Ameyde een tweede Paarden- en Beestenmarkt te houden.

In 1864 werden 2000 paarden en veulens, terwijl omstreeks 1900 750 stuks werden aangevoerd.

Vandaar dat onze markt, gezien de cijfers van aanvoer vroeger grote bekendheid verwierf.

Paard van één jaar of ouder, acht stuivers.

De ouderen zullen zich het klokgeklep van het Raadhuis nog wel herinneren, ter aankondiging, dat de

verpachting van de marktollen plaats zou hebben. Ook aan dit aloude gebruik is in 1930 een einde gekomen, omdat vanaf die tijd de paarden en veulens vrij aangevoerd mogen worden.

Veel paardenmarkten zijn in de achter ons liggende jaren in ons land opgeheven, liever gezegd verdrongen. Dank zij het initiatief van de in 1926 opgerichte paardenmarktvereniging bestaat deze markt nog en is sindsdien een stijging waar te nemen, ten opzichte van de aanvoer van paarden.

Onze vereniging heeft gedurende meer dan 40 jaar vreugdbaar werk verricht.

De marktdag met zijn groot familiebezoek blijft voortbestaan.

Vele Oud-Ameidenaren blijven op deze dag een bezoek aan hun geboorteplaats brengen en de zakenmensen zouden deze dag node missen.

Het is onze wens in de toekomst op dezelfde wijze te kunnen voortgaan en te blijven ijveren voor de Instandhouding van de Ameidese Paardenmarkt.

HET BESTUUR.

Uit de Wegwijzer van 24 september 1979

50 jaar paardenmarktcommissie – een feestelijk programma

De 2e donderdag in oktober nadert al weer en dat betekent voor de Ameidenaren dat de paardenmarkt in 't verschiet ligt.

Dit is altijd al iets om naar uit te kijken en dit jaar zal deze dag een extra feestelijk tintje hebben omdat de paardenmarktcommissie 50 jaar bestaat.

We kijken daarom eens terug op de historie van de paardenmarkt. Sinds 1657 worden er in Ameide al paardenmarkten gehouden. Veel meer nog dan tegenwoordig leefde de bevolking naar deze feestdag toe. Wat carnaval was voor het zuiden, dat was de paardenmarkt voor Ameide.

Familie en vrienden kwamen op bezoek en in ieder huis werd gezorgd voor dikke soep met klui en gestoofde peren zodat onverwachte gasten altijd mee konden eten. Volop vermaak was er op de kermis en eigenlijk mocht iedereen die dag wat dieper in het glaasje kijken. Dit laatste liep soms zo uit de hand dat het geld voor de wintervoorraad piepers werd “verdronken” maar dat mocht dié dag de pret niet drukken.

In 1870 beleefde de paardenmarkt haar hoogtepunt met een aanvoer van 2.000 stuks paarden. Pony's waren er in die tijd nog vrijwel niet.

Voor hotel “'t Fortuin”, waar de paardenfokkers en kooplui konden overnachten, stond het zo vol met paarden dat men over de paardenruggen heen moest klimmen om binnen te kunnen komen.

Ook in de schuur bij het Tienhovense veer stonden tientallen paarden gestald.
 Mede door de uitbreiding van de wekelijkse markten elders, en de mechanisatie in de landbouw, werd de aanvoer van paarden na 1900 steeds minder en de paardenmarkt bereikte haar dieptepunt in 1926, toen er slechts 2 paarden op de markt kwamen.
 Dit had het einde kunnen betekenen voor de Termeise paardenmarkt, als niet o.a. de heren L. van Staveren, W. van Kekum, P. Peterse en G. Terlouw hun krachten hadden gebundeld en in 1929 de paardenmarktcommissie oprichten.
 De ambachtsheer van Ameide, sinds 1885 een lid van de fam. Stolk, stelde prijzen beschikbaar en een van de eerste prijzen was een nieuw wagentuig – in die tijd een prachtige prijs.
 In 1959 bracht de commissaris van de koningin dhr. Klaassens, ter ere van de paardenmarkt een bezoek aan Ameide, hetgeen ook als hoogtepunt in de Termeise paardenmarkt geschiedenis genoemd mag worden.
 De laatste jaren komen er steeds ± 130 paarden en pony's naar Ameide om gekeurd en verhandeld te worden.
 De paardenkeuring is in twee onderdelen verdeeld n.l. rijpaarden en tuigpaarden.
 De pony's zijn meestal in drie rassen vertegenwoordigd: shetlanders, welsh en new forest.
 De keuring wordt gedaan door officiële keurmeesters.

De paardenmarktcommissie van 1979 – met als voorzitter dhr. C. de Jong – vindt dat aan een jubileum niet zomaar voorbij kan worden gegaan, omdat hierdoor in feite de oprichters worden gehuldigd.
 Ter ere van haar lustrum heeft de commissie dan ook voor een uitgereid en feestelijk programma gezorgd.
 Na het programma doorgelezen te hebben, zult u – net als wij – ontzettend veel zin krijgen, om deze 2^e donderdag in oktober weer eens ouderwets met familie, vrienden en kennissen feestelijk door te brengen.

Woensdag 10 oktober, 18.30 uur:

Uit de Wegwijzer van 8 oktober 1982

de 325-ste Paardenmarkt te Ameide

Ameide – “Het is een schoon gezicht, die bonte mengeling van paarden en paardjes, van koopers en verkoopters, die opeen gehoopte menigte, als vormde zij één geheel, en dit alles beschenen door de vriendelijke stralen van een ontwakende herfstzon”.
 Het zou met iets andere woordkeus ook vorig jaar geschreven kunnen zijn, maar het is het verslag van de “Termeise Mart” in de “Vijfheerenlanden” van oktober 1887, dus bijna een eeuw geleden.

En deze markt van 1887 was niet de eerste want in 1657 bijna in dezelfde tijd dat het Stadhuis gebouwd is, gaf heer Hendrik van Brederode de Stede Ameide privilege tot het houden van een Paarden- en Beestenmarkt.

Vertrek van de Dam door een koets en een Jan Plezier met daarin burg. C. Bakker en de paardenmarktcommissie.
 Muzikale omlijsting door de drumband, de Unie en Crescendo, 19.30 uur:
 Receptie voor genodigden in 't Spant, 20.30 uur:
 Een gezellig samenzijn waarbij iedereen welkom is voor een dansje, met muziek van het Musiquette Combo.

Donderdag 11 oktober 9.00 uur:
 Aanbieding van het eerste boek van dhr. Freek de Groot “Het visioen van de wraak” op het stadhuis aan burg. C. Bakker.
 De gehele dag staat boekhandel Crezée met de auteur de Groot in de boekenkraam op de markt.
 10.00 uur: Paarden- en ponykeuring op de Prinsengracht.
 13.00 uur: Prijsuitreiking van de keuring in 't Spant en trekking van de verloting met als prijzen een paardeveulen en twee ponyveulens.
 14.30 uur: Ponyshow op het grasveld aan de Prinsengracht georganiseerd door de Giessenruiters.
 Iedereen met pony mag hieraan deelnemen.
 Ringrijderij voor losse paarden en aangespannen paarden.
 ± 16.00 uur: Voor ieder kind is er gelegenheid om een ritje op een pony te maken op het grasveld.
 16.30 uur: Wedstrijd touwtrekken. 5 Personen uit één gezin kunnen hieraan meedoen. (een aangetrouwd gezinslid mag ook)
 Kampioenschap koekslaan van Ameide – hier is een leuke wisselbeker aan verbonden. Dit wordt meteen een jaarlijks terugkerende traditie.
 18.30 uur: Start A.K.A.-rit bij garage de Groot.
 19.00 uur: Trekking 2e verloting in 't Spant.
 1^e en 2^e prijs is een varken en er zijn nog vele andere prijzen te winnen.
 20.00 uur: Aanvang van een feestelijke avond.
 Orkest de Nijs zorgt voor muziek en de artiestengroep de Wilpie's zorgen voor verder amusement

Bij Koninklijk Besluit van 1 oktober 1859 wordt door Koning Willem III goedgekeurd dat ten behoeve van de Gemeente Ameide Marktgeld wordt geheven van de aangevoerde Paarden en Veulens. De “Termeise Mart” heeft dus een rijke traditie.
 Uit de hierbij afgedrukte advertentie in de Bossche Courant van oktober 1890 blijkt dat er in de week na de Paardenmarkt een zogenaamde beestenmarkt werd gehouden. Hier werden dan koeien, schapen en geiten verhandeld.

Het marktgeld werd in 1859 vastgesteld:
voor een paard 10 cents;
voor een veulen 5 cents.

De Burgemeester van Ameide
 maakt bekend, dat de van ouds ver-
 maarde

PAARDENMARKT
 aldaar zal plaats hebben op
Donderdag 9 October a. s.
 en dat de druk bezochte vrije
Najaars-Beestenmarkt
 dit jaar invalt op
Dinsdag 14 October d. a. v.,
 dus daags voor de **Benschopsche**
Beestenmarkt.
 Het Marktgeld bedraagt voor Paarden
 10 en voor Veulens 5 Cent.
 De Burgemeester voornoemd,
DE KLEIJN.

In 1907 was dit tarief nog ongewijzigd, met de inflatie viel het in die tijd dus kennelijk nogal mee. Gegevens over de aantallen aangevoerde dieren zijn schaars, er zijn volgens overlevering soms wel 2000 dieren aangevoerd, waarschijnlijk betrof dit paarden en koeien bij elkaar.

Een in het gemeente-archief gevonden kladbriefje van de marktmeester geeft voor 1903 aan dat toen werden aangevoerd:

208 paarden
 66 veulens
32 hitten

totaal 306

Voor geïnteresseerden is het misschien aardig om ook de prijzen te vermelden:

Luxe paarden van f 425,- tot f 600,-
 Werkpaarden van f 150,- tot f 350,-
 2½ jarigen van f 300,- tot f 380,-
 1½ jarigen van f 200,- tot f 325,-
 veulens van f 90,- tot f 160,-
 hitten van f 65,- tot f 130,-

Vermeld is verder nog dat er toen veel buitenlandse kooplieden, vooral Duitsers, kwamen.

Vanzelfsprekend liggen de prijzen thans wel iets anders. Vorig jaar bedroeg de aanvoer: 150 paarden en pony's. Op 14 oktober a.s. zal weer de traditionele Ameidese Paardenmarkt gehouden worden.

Iedereen die een paard of pony heeft mag dit aanvoeren. Wie aanvoert krijgt een gratis lot met kans op vele prijzen en een paardeveulen als hoofdprijs. Elk paard en elke pony die aangevoerd wordt komt in aanmerking voor de keuring. De prijzen bestaan uit bekens en geldprijzen.

Naast de gebruikelijke prijzen is er dit jaar een extra geldprijs van f 250,-, voor de kampioen van de oudere paarden. Deze extra prijs is beschikbaar gesteld door de heer Van Stolk, Ambachtsheer van Ameide.

Zoals u ziet is het in alle opzichten aantrekkelijk om met uw paard of pony naar de Ameidese Paardenmarkt te komen!

Ook verder is er een aantrekkelijk programma.

Vanaf 9.00 uur: Inschrijven van paarden en pony's voor de keuring bij de wagen op de Prinsengracht.

10.00 uur: Begin van de keuring voor paarden en pony's.

13.00 uur: Prijsuitreiking en uitslag verloting in Het Spant.

14.30 uur: Tuigpaardenshow en Ringrijderij op het Burg. Wesselsveld en de Prinsengracht.

15.00 uur: Ponyshow op de Prinsengracht

16.30 uur: Koekslaan op de parkeerplaats bij Het Spant.

Opgeven voor deelname aan de tuigpaardenshow kan tot 9 oktober a.s. bij de heer J.C. Schakel, Broeksweg 92 te Ameide, tel. 01836-1331.

Ook voor alle overige informatie over de Paardenmarkt kunt u bij hem terecht.

Gelijktijdig met de Paardenmarkt wordt er jaarmarkt gehouden.

Veel marktkooplieden en diverse standhouders bieden daar hun artikelen te koop aan.

Door de Paardenmarktcommissie wordt in samenwerking met de Stichting Promoting Ameide/Tienhoven in het oude Stadhuis op de Dam van 9 t/m 23 oktober ook een tentoonstelling georganiseerd van werken van Rien Poortvliet, die getuige zijn prachtige boek "Het Brieschend Paard" onze edele viervoeters een zeer warm hart toedraagt. Deze tentoonstelling wordt op 9 oktober om 11.00 uur geopend door de voorzitter van de paardenmarktcommissie de heer C. de Jongh, een deskundige op paardengebied. De tentoonstelling is geopend: Op zaterdagen van 11.00 tot 21.00 uur, in de week van 11 t/m 15 oktober van 19.00 tot 21.00 uur, in de week van 18 t/m 22 oktober van 13.30 tot 21.00 uur, tijdens de paardenmarkt op 14 oktober van 09.00 uur tot 21.00 uur.

De entree van de tentoonstelling bedraagt voor volwassenen f 2,50 en voor kinderen tot 14 jaar f 1,-. De paardenmarkt biedt dus voor paardenliefhebbers een massa interessants.

's Avonds is er de traditionele puzzelrit voor auto's die al enkele jaren gesponsord wordt door het bekende dakdekkersbedrijf uit Ameide Consolidated Nederland. Hiervoor kan men zich aanmelden 's avonds vanaf 18.30 uur bij het vertrekpunt, garage Eim de Groot, aan de Industrierweg te Ameide.

De organisatie en de geluidsinstallatie worden al vele jaren beschikbaar gesteld door de bekende Veevoederfabriek Sloten uit Friesland.

's Avonds is er weer gezellig feest met muziek in Het Spant.

Het belooft weer een gezellige dag te worden in Ameide!

Bespiegelingen van Piet van Zessen naar aanleiding van de 350^e Paardenmarkt

Piet van Zessen, Hans van den Heuvel en Paul Will.

Vorig jaar werd aan de vooravond van de 349e editie van de “vanouds bekende Ameidese Paardenmarkt” Piet van Zessen geïnterviewd door een redacteur van “Het Kontakt”. De aanleiding voor het interview was zijn terugtreden als lid van het Paardenmarktcomité – een functie, die hij ruim dertig jaar had vervuld. De veehandelaar in hart en nieren nam vorig jaar na een bijna even lange periode ook afscheid als bestuurslid van de Centrale Bond voor Paardenhandel in Nederland. Eerder was hij jarenlang lid van het bestuur van de plaatselijke Oranjevereniging “Beatrix”. Op grond van zijn verdiensten voor deze organisaties mag de in 1932 in Leerbroek geboren, maar al tientallen jaren in Ameide wonende heer Van Zessen zich tooien met de versierselen van Lid in de Orde van Oranje-Nassau, wat hij overigens uitsluitend bij zeer bijzondere gelegenheden doet.

In het interview gaat Piet van Zessen in op de aard en de betekenis van de Paardenmarkt. We ontleen er de volgende passages aan.

“Ik zal op de komende Paardenmarkt nog wel een paar paarden kopen” zo verwacht hij. “En voor ietsje meer weer van de hand doen. Ik ben nou eenmaal handelaar. Maar de handel zal straks niet meer het belangrijkste zijn. Op de Termeise markt ben ik ook een beetje een bezoeker, die kan genieten van alle activiteiten, familie en kennissen terug zal zien en, met een klein borreltje in de hand, een beetje zal bijpraten. Want daar is deze dag toch vooral voor. Een gezellige familiedag, die we moeten koesteren. Een mens heeft toch al zo weinig voor ’n ander over.”

“Ik ben mijn hele leven koopman geweest. En nog altijd”, zo vervolgt hij zijn verhaal. “Zeker vijftig jaar in de paarden gezeten. Maar ook in de koeien, al is dat na de mond- en klauwzeer min of meer verleden tijd. Er zijn geen veemarkten meer. Vroeger bezocht ik ze vijf dagen in de week. Maandag naar Utrecht, dinsdag naar Doetinchem, woensdag naar Den Bosch, donderdag weer naar Utrecht en op vrijdag afwisselend naar Zwolle of Leeuwarden. Uiteraard in de bekende stofjas”.

Terugkerend naar de Paardenmarkt, meldt Piet van Zessen dat hij dertig jaar lang jaarlijks drie veulens heeft ingekocht voor de verloting. “En ik verkocht, net als de andere bestuursleden, de varkensloten. Tijdens de Termeise markt worden altijd twee varkens verloot. Iedere zichzelf respecterende Termeienaar koopt die loten. Het is een mooie Paardenmarkt. Al hoor je mij niet zeggen dat hij mooier is dan die in Vianen. Die is ook prachtig. Maar anders. Dat is ter plaatse nou eenmaal verschillend”.

Mede naar aanleiding van dit interview heeft de redactie van het Nieuwsblad de heer Van Zessen gevraagd zijn ervaringen met de Paardenmarkt op schrift te zetten. Hij was daar onmiddellijk toe bereid. De tekst van zijn verhaal luidt als volgt.

“Ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van de Ameidese Paardenmarkt is mij gevraagd wat over de markt te vertellen. Over de eerste driehonderd jaar kan ik weinig melden, omdat ik daar geen gegevens over heb. Wel weet ik van mijn vader dat Ameide in zijn tijd een florerende markt had, waar ieder jaar zo’n drie- tot vierhonderd paarden werden aangevoerd om verkocht te worden. Ook weet ik dat Ameide een heel bekende paardenhandelaar had, Gerit Terlouw. Die reed met paard en koets de boeren langs om paarden te kopen en te verkopen. Het was in die tijd allemaal

boerenhandel of het ging om een paard of een hit van een melkboer of groenteboer. Er werd destijds veel gebruik gemaakt van paarden en er was dus volop handel.

Zelf heb ik ongeveer zestig jaar paarden- en veehandel gedaan en nu doe ik ook nog wel wat. Wat er in die tijd veranderd is, is niet te filmen.

Gelukkig is de Ameidese Paardenmarkt nog overeind gebleven, maar van een echte paardenmarkt is eigenlijk geen sprake meer. Er worden ongeveer tweehonderd paarden en pony's aangevoerd, waarvan er misschien vijf worden verhandeld. Nee, het is meer een keuring dan een markt.

Aan de keuring neemt een hele mengelmoes van rassen deel. Het gaat onder andere om tuigpaarden en sportpaarden, om Shetland pony's en niet te vergeten om Friese paarden. De keurmeesters keuren alle soorten apart, wat niet alleen voor hen, maar ook voor de Paardenmarktcommissie een heidens werk is. Per categorie komen er dan een eerste, een tweede en een derde prijs uit en daar wordt weer een kampioen uitgehaald.

Als de keuring zo rond twaalf uur achter de rug is, vertrekt het publiek naar "Het Spant". Het heeft 's morgens loten gekocht, die de commissie verkoopt om de kas een beetje op peil te houden. In "Het Spant" worden de prijzen uitgereikt, zoals de kampioensbeker, die vanaf het begin geschonken wordt door de Ambachtsheer van Ameide, een lid van de familie Van Stolk uit Rotterdam. Om de vijf jaar komt er een wisselbeker. Na de prijsuitreiking worden de veulens verloot: een paardenveulen, een Forester veulen en een Shetland veulen. Verder krijgen de deelnemers aan de keuring een lintje en een envelop met tien euro. Na afloop gaat iedereen weer blij naar huis.

Rond half twee begint het middagprogramma. Eerst een optreden van de Giessenruiters, dan een tuigpaardenshow en vervolgens het ringrijden met paard en wagen en op het losse paard. De markt wordt afgesloten met het koek slaan. Daarna heeft de commissie eindelijk rust en tijd voor een borrel. 's Avonds is er nog een puzzelrit, maar daar heeft de commissie geen werk aan. Het is dus een goed gevulde dag.

De Paardenmarktcommissie, waarvan ik ruim dertig jaar lid ben geweest, bestond vroeger voor zeventig procent uit boeren uit de omgeving. Nu zit er nog één boer in, Giel Schakel. Hij behoort tot de familie Schakel, die de laatste zestig jaar veel voor de Paardenmarkt heeft betekend. De commissie, tegenwoordig "Stichting Paardenmarkt Ameide" telt in totaal zestien leden, voor het merendeel mensen uit Ameide en Tienhoven, die de markt een warm hart toedragen".

REINHARD WOLFAHR
Graf zu Selms-Hungen
1678 + an Blättern im
imago diehen Alfer